

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on: 26.09.2024

Dokumentet är daterat: 26.09.2024

The document is dated: 26.09.2024

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Lasse Pollari

Pvm / Datum / Date: 26.09.2024

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date: 26.09.2024

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Päätös asiassa koskien voimalaitosten sähkön tuotantoa ja tarjoamista sähkön tukkumarkkinalle

Asia

Energiaviraston päätös koskien Ilmatar Energy HoldCo Oy:n energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1227/2011 (myöhemmin "REMIT-asetus") noudattamista.

Asianosainen

Ilmatar Energy HoldCo Oy
Kanavanranta 1
00160 HELSINKI
(Y-tunnus: 2918733-1)

Vireilletulo

5.4.2024

Selostus asiasta

Tapahtumankuvaus

Energiavirasto havaitsi, että 1.1.-7.1.2024 (myöhemmin myös viikko 1/2024) aikana sähkön vuorokausimarkkinan hinnat olivat poikkeuksellisen korkeat. Eryityisesti perjantaina 5.1.2024 nähtiin ennätyksellisen korkea tuntihinta Suomen tarjousalueella.

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]¹. Energiaviraston tietojen mukaan yhtiö tarjoaa pääasiassa tuuli- ja aurinkovoimaa markkinalle. Ottaen huomioon edellä mainitut seikat Energiavirasto katsoi tarpeelliseksi selvittää yhtiön tarjouskäyttäytymisen taustoja.

1 [REDACTED]
[REDACTED]

1850/040701/2024

Koska viikolla 1/2024 sähkön hinnat olivat korkeat ja samanaikaisesti Ilmatar Energy HoldCo Oy [REDACTED]², Energiavirasto aloitti tutkinnan sen selvittämiseksi, onko Ilmatar rajoittanut tuotannon saatavuutta markkinalla tai tarjonnut sitä kaupallisesti epäedullisin ehdoin ja onko Ilmatar rikkonut REMIT-asetuksen 5 artiklan mukaista markkinoiden manipuloinnin kieltä.

Energiaviraston selvityspyyntö ja Ilmatar Energy HoldCo Oy:n antama selvitys

Energiavirasto pyysi 5.4.2024 Ilmatar Energy HoldCo Oy:ltä selvitystä sen sähkön tuotannosta sekä kaupankäynnistä sähkön vuorokausimarkkinalla viikolla 1/2024, minkä lisäksi Energiavirasto pyysi selvitystä sen strategiasta tasesähköriskin hallitsemiseksi. Energiavirasto kysyi tietoja [REDACTED]³, mihin tuotantomuotoon tarjoukset perustuvat, miten yhtiö myy tuotantonsa markkinalle ja säätikö yhtiö tuotantoa alas viikolla 1/2024. Ilmatar vastasi selvityspyyntöön 23.4.2024 ja totesi seuraavaa.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]⁴. Ilmattaren sähköntuotantoportfolio koostui kyseisenä ajankohtana täysin sääriippuvasta tuuli- ja aurinkovoimasta, joiden vuorokausimarkkinoita koskevissa ennusteissa on luontainen epätarkkuus ja todennäköisyys toteutua eri vaihteluväleillä. Ilmatar hallinnoi myös tasesähkö- ja jälkimarkkinariskejä, koska todellinen toteutunut tuotanto voi vaihdella. Ilmattarella on ympärivuorokautinen valmius käydä jälkimarkkinakaupankäyntiä Nord Poolissa.”

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]⁵ Ilmattaren mukaan tuotantopoikkeaman riski ja siitä aiheutuvat kustannukset voivat toisinaan olla suuret.

[REDACTED]

[REDACTED]

1850/040701/2024

[Redacted]

”Ilmatar on jatkuvasti tarjonnut ennustetun tuotantonsa kokonaisuudessaan vuorokausimarkkinalle. Ilmatar ei kuitenkaan viikolla 1 voinut tuottaa täydellä teholla tuulivoimaa, koska tuolloin tapahtui lapojen osittaista jäätymistä ja yksittäisiä teknisiä ongelmia sen lisäksi, että tuuliolosuhteet eivät riittäneet täyden kapasiteetin mukaiseen tehoon. Ilmatar ei aktiivisesti säätänyt tuotantoa alaspäin missään vaiheessa, vaan tuotti kaiken mahdollisen sähkön markkinoille.”

[Redacted]

Lisäksi Ilmatar toimitti materiaalia, jossa se käy esimerkkien kautta läpi mm. viikon 1/2024 eri päivien tarjousmatriisia. Samaisessa materiaalissa yhtiö kertoo myös seuraavaa.

[Redacted]

[Redacted]

- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]

i) joka antaa tai todennäköisesti antaa väärä tai harhaanjohtavia viestejä tukkutasen energiatuotteiden tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta;

ii) jolla yksittäinen henkilö tai useampi yhteistyössä toimiva henkilö turvaa tai pyrkii turvaamaan yhden tai useamman tukkutasen energiatuotteen hinnan keinotekoiselle tasolle, jollei liiketoimen toteuttaja tai toimeksiannon antaja osoita, että hänen perusteensa tehdä liiketoimi tai antaa toimeksianto on oikeutettu ja että liiketoimi tai toimeksianto on asianomaisen energian tukkumarkkinan hyväksytyjen markkinatapojen mukainen, tai

(--)

Asetuksen 2 artiklan 4 kohdan mukaisesti tukkutasen energiatuotteilla tarkoitetaan seuraavia sopimuksia ja johdannaisia riippumatta siitä, missä ja miten niillä käydään kauppaa:

a) sähkön tai maakaasun toimitussopimukset, jos niihin perustuva toimitus tapahtuu unionissa;

b) unionissa tuotettuun, kaupankäynnin kohteena olevaan tai toimitettavaan sähkөөn tai maakaasuun liittyvät johdannaiset;

c) unionissa tapahtuvaan sähkön tai maakaasun siirtoon liittyvät sopimukset;

d) unionissa tapahtuvaan sähkön tai maakaasun siirtoon liittyvät johdannaiset.

(--)

Asetuksen 2 artiklan 6 kohdan mukaan energian tukkumarkkinoilla tarkoitetaan mitä tahansa unionissa sijaitsevaa markkinaa, jossa käydään kauppaa tukkutasen energiatuotteilla.

Asetuksen 2 artiklan 7 kohdan mukaan markkinaosapuolella tarkoitetaan henkilöä, siirtoverkonhaltijaa mukaan luettuina, joka ryhtyy liiketoimiin, mukaan luettuna kauppaa koskevien toimeksiantojen antaminen, yksillä tai useammilla energian tukkumarkkinoilla.

REMIT-asetuksen 5 artiklassa kielletään osallistuminen markkinoiden manipulointiin ja sen yritys energian tukkumarkkinoilla.

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (2013/590, valvontalaki)

Valvontalain 5 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa lain 2 §:ssä tarkoitetun kansallisen ja unionin lainsäädännön ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä hoitaa muut 2 §:ssä tarkoitetussa lainsäädännössä sille annetut tehtävät. Valvonta- ja seurantatehtävät kattavat lain 2 §:n 1 momentin 9 kohdan mukaisesti energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 1227/2011 noudattamisen valvonnan.

Perustelut

Kysymyksenasettelu

Asiassa on kysymys siitä, onko Ilmatar Energy HoldCo Oy syyllistynyt tarjouskäyttäytymisellään viikolla 1/2024 REMIT-asetuksen 5 artiklassa säädettyyn kiellettyyn markkinamanipulaatioon energian tukkumarkkinoilla.

Asian oikeudellinen arviointi

REMIT-asetuksen 5 artiklan mukainen osallistuminen markkinoiden manipulointiin

REMIT-asetuksen 5 artikla kieltää markkinoiden manipulointia energiatuotteiden tukkumarkkinoilla laajassa merkityksessä. REMIT-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdan i kohdan mukaan markkinoiden manipuloinnilla tarkoitetaan sellaisen tukkutason energiatuotteiden kauppaa koskevan liiketoimen suorittamista tai kauppaa koskevan toimeksiannon antamista, joka antaa tai todennäköisesti antaa vääriä tai harhaanjohtavia viestejä tukkutason energiatuotteiden tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta.

REMIT-asetuksen johdannon 13) kohdan mukaan energian tukkumarkkinoiden manipulointia on sellaisten toimien toteuttaminen, joiden johdosta hinnat asettuvat keinotekoisesti tasolle, jota ei voida perustella tarjontaa ja kysyntää koskevilla markkinavoimilla, mukaan lukien tuotanto-, varasto- tai siirtokapasiteetin tosiasiallisella saatavuudella ja kysynnällä. Markkinoiden manipulointitapoihin kuuluvat: väärien toimeksiantojen tekeminen ja peruminen; väärän tai harhaanjohtavan tiedon tai huhujen levittäminen tiedotusvälineissä, myös internetissä, tai muilla keinoin; tahallinen väärän tiedon toimittaminen hinta-arviointeja tai markkinaraportteja tuottaville yrityksille siten, että markkinaosapuolia ohjataan harhaan heidän toimiessaan kyseisten hinta-arviointien tai markkinaraporttien perusteella; sekä tahallinen sellaisen vaikutelman luominen, että saatavilla oleva sähköntuotantokapasiteetti, maakaasun saatavuus tai siirtokapasiteetin saatavuus poikkeavat todellisesta teknisesti käytettävissä olevasta kapasiteetista, jos tällainen tieto vaikuttaa tai on omiaan vaikuttamaan tukkutason energiatuotteiden hintoihin. Manipulointi ja sen vaikutukset saattavat ilmetä rajojen yli, sähkö- ja kaasumarkkinoiden kesken sekä rahoitus- ja hyödykemarkkinoiden välillä, päästöoikeuksien markkinat mukaan lukien.

Ilmatar Energy HoldCo Oy:n toiminta

Tukkutason energiatuotteen kauppa energian tukkumarkkinoilla

REMIT-asetusta sovelletaan sen 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti tukkutason energiatuotteiden kauppaan. Markkinoiden manipulointia tai sen yrityksen tunnusmerkistön täytyminen edellyttää, että kyseessä on tukkutason energiatuotteen kauppaa koskevan liiketoimen suorittaminen tai sitä koskevan toimeksiannon antaminen. Energiavirasto katsoo, että REMIT-asetuksen 2 artiklan tarkoittama tukkutason energiatuotteiden kauppaa koskevan liiketoimen suorittaminen tai kauppaa koskevan toimeksiannon antaminen koskevat

kaikenlaisia tarjousten ja liiketoimien tekemiseen liittyviä toimia, kuten esimerkiksi uusien tarjousten jättäminen, olemassa olevien muuttaminen ja peruminen.

Sähkön vuorokausimarkkina on REMIT-asetuksen 2 artiklassa tarkoitettu energian tukkumarkkina. Sähkön vuorokausimarkkinoilla kaupankäynnin kohteena olevat sopimukset ovat REMIT-asetuksen 2 artiklan mukaisia tukkutason energiatuotteita.

Energiavirasto toteaa, että osto- ja myyntitarjousten jättäminen on kauppaa koskevan toimeksiannon suorittamista. Tarjoukset ovat tarjouksen jättäjää sitovia ja ne vaikuttavat unionin sisäisen sähkömarkkinan hinnan laskentaan muodostaen sopimuksen unionissa toimitettavasta sähköstä.

Asiassa saatujen selvitysten mukaan Ilmatar Energy HoldCo Oy on toteuttanut tutkinnan kohteena olevat liiketoimet jättämällä osto- ja myyntitarjouksia sähkön vuorokausimarkkinalle 1.1.-7.1.2024. Näin ollen Ilmatar Energy HoldCo Oy:n tekemät tutkinnan kohteena olevat toimeksiannot kuuluvat asetuksen soveltamisalaan.

Onko Ilmatar Energy HoldCo Oy:n toiminnallaan manipuloinut energian tukkumarkkinoita

Energiavirasto katsoo, että väärä tai harhaanjohtava toimeksianto tai liiketoimi energian tukkumarkkinalla on sellainen, joka ei perustu aitoon tarpeeseen tai saatavuuteen tai jota ei voida perustella kysyntää ja tarjontaa koskevilla markkinavoimilla. Väärien tai harhaanjohtavien viestien antaminen ei edellytä tahallisuutta tai saavutettua hyötyä. Energiavirasto on selvittänyt asiassa erityisesti sitä, onko Ilmatar Energy HoldCo Oy omalla toiminnallaan antanut harhaanjohtavia viestejä sen tuotannon saatavuudesta tai hinnasta viikolla 1/2024.

Asiassa yhtiöltä saadun selvityksen mukaan

[REDACTED]

¹³.

Lisäksi yhtiö on Energiavirastolle toimittamassaan selvityksessä todennut, että

[REDACTED]

¹⁴.

[REDACTED]

1850/040701/2024

Energiavirasto toteaa, että tuulivoiman tarjousstrategiassa tyypillisesti otetaan huomioon tuotannon heikko säädettävyys sekä tuotannon matalat muuttuvat

[REDACTED]

¹⁵.

[REDACTED]

[REDACTED]¹⁶. Esille ei ole tullut sellaisia seikkoja, joiden perusteella voitaisiin todeta, että yhtiö ei olisi ollut valmis toteuttamaan tekemiään toimeksiantoja. Esille ei myöskään ole tullut sellaisia seikkoja, joiden perusteella voitaisiin todeta yhtiön tarjonnan sähköä perusteettomasti epätaloudellisin ehdoin siten, että sen tarjouksia ei olisi hyväksytty. Kokonaisuutena tarjouskäyttäytyminen heijastelee ajankohdan hintatasoa ja markkinatilannetta.

Asiassa ei myöskään ole tullut esille seikkoja, joiden perusteella voitaisiin todeta yhtiön perusteettomasti rajoittaneen omaa sähkön tuotantoa tarjoamalla sitä kaupallisesti kannattamattomasti ehdoin. Tarkasteltaessa yhtiön toimintaa eri markkinoilla viikolla 1/2024 voidaan todeta sen heijastelleen vallitsevia olosuhteita. Yhtiön selvitystä tuotannon ennustamisen perusteista Energiavirasto pitää uskottavana.

Energiavirasto katsoo asiassa esitetyn selvityksen perusteella, että nyt kyseessä olevassa tapauksessa Ilmatar Energy HoldCo Oy:n toiminta ei ole antanut väärää tai harhaanjohtavia viestejä tukkutason energiatuotteiden tarjonnasta tai hinnasta viikolla 1/2024 eikä asiassa ole tapahtunut REMIT-asetuksen mukaisen markkinoiden manipulaatiokiellon rikkomista.

Seuraamus

Energiavirasto toteaa, että asiassa ei ole tapahtunut REMIT-asetuksen 5 artiklan mukaista markkinoiden manipuloinnin kiellon rikkomista, joten asiassa ei tule arvioida seuraamuksen määräämistä.

[REDACTED]

Ratkaisu

Ilmatar Energy HoldCo Oy ei ole rikkonut energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1227/2011 (REMIT-asetus) 5 artiklan kieltoa osallistua markkinoiden manipulointiin energian tukkumarkkinoilla.

Sovelletut säännökset

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1227/2011, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta, 2 artikla ja 5 artikla.

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (2013/590) 2 §, 5 §, 9 §, 36 §.

Lisätiedot

Lasse Pollari, johtava asiantuntija, 029 505 0198, lasse.pollari@energiavirasto.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakua koskeva ohjeistus päätöksen liitteenä 1

Liitteet

Liite 1. Valitusosoitus

Jakelu

Ilmatar Energy HoldCo Oy

Liite 1

VALITUSOSOITUS

Valitusoikeus hallintopäätöksestä

Energiaviraston antamaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valituskelpoisella hallintopäätöksellä tarkoitetaan päätöstä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valituksen tekeminen ja valitusaika

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Jos tiedoksiänto on toimitettu tavallisena tiedoksiäntona postitse kirjeellä vastaanottajalle, katsotaan hänen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Mikäli päätös annetaan hakijalle tiedoksi sähköisenä viestinä, päätös katsotaan annetuksi tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on postitettu saantitodistusta vastaan, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksiäntopäivää ei oteta lukuun.

Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksiänto, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiäntoa koskevan tiedoksiäntotodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Kun valituksen tekemisen määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tahi arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Liite 1

Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Määräaikojen laskemisesta säädetään säädettyjen määräaikain laskemisesta annetussa laissa (150/1930).

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- vaatimusten perustelut; sekä
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä tuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi tuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiestä käytettäessä valtakirja, sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Liite 1

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on

**Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI**

**faksi: 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi**

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.

Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu.

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2120 euroa.

Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=tuomioistuinmaksulaki#P5>) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.